

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Danes končujemo več kot dveletne priprave izdelave planskih dokumentov, v katerih je sodelovalo več desetstisoč delavcev, delovnih ljudi in občanov naše občine. V smislu določil zakona o sistemu družbenega planiranja smo v letu 1978, ko smo sprejeli odloke o pripravi kratkoročnih in dolgoročnih planskih dokumentov, pristopili k pripravam v vseh organizacijah in skupnostih v naši občini, pa tudi v okviru medobčinskega sodelovanja. Na tak način so se v organizacijah združenega dela sprejemali naslednji planski dokumenti:

- Smernice za pripravo srednjeročnih planov,
- Analize razvojnih možnosti,
- Elementi za izdelavo temeljev plana in SAS o TP,

— Temelji plana,

— SAS o temeljih plana,

medtem ko potekajo priprave za sprejemanje planov z rahlo zamudo, kar pa ne vpliva na to, da bi ne mogli sprejeti družbenega plana.

Skupščina družbenopolitične skupnosti je v sodelovanju z OZD, krajevnimi skupnostmi, SIS družbenih dejavnosti ter materialne proizvodnje obravnavala doslej občinske, mestne, medobčinske, republiške ter zvezne planske dokumente, kot so bili: Smernice za pripravo srednjeročnega plana, Analize razvojnih možnosti, Dogovori o temeljih družbenega plana, danes pa sprejemamo zadnji dokument v verigi dokumentov procesa planiranja, ki je metodološko izdelan po konceptu republiškega dokumenta, usklajen v okviru sodelovanja z mestom ter z medobčinskim sodelovanjem, temelji pa na naslednjih dokumentih:

- temelji plana SOS, ki so vsi sprejeti,
- SAS o temeljih plana SOS, ki so vsi sprejeti, ter
- dogovora o temeljih plana občine Ljubljana-Siška za obdobje 1981—1985, h kateremu so pristopili vsi podpisniki.

S tem v zvezi ugotavlja IS, da v smislu 139. člena Zakona o sistemu družbenega planiranja SRS obstaja zakonita podlaga, da skupščina lahko sprejme družbeni plan brez zadržkov. Ob tem IS ugotavlja, da kljub dejstvu, da v vseh SOS še niso sprejeti plani 1981—1985, to ne vpliva na sprejem družbenega plana. Hkrati pa IS meni, da ni potrebno, da ob sprejemanju družbenega plana (67. člen zakona) uveljavljamo ukrepe družbenega varstva proti vsem tistim, ki niso izpolnili svoje obveznosti do zakona.

Če s to ugotovitvijo zaključimo uvodna razmišljanja, da so izpolnjeni pogoji za sprejem družbenega plana občine Ljubljana-Siška, potem mi dovolite, tovarišice in tovariši delegati, da se z nekaj besedami dotaknemo njegove vsebine.

Najprej je treba ugotoviti, da družbeni plan temelji na dogovoru o temeljih družbenega plana in je torej njegova izpeljevanka. Vsebinsko je razdeljen v:

- usmeritve ekonomskega razvoja,
- usmeritve socialnega razvoja,
- usmeritve prostorskega razvoja.

Ob tem pa je treba poudariti, da smo posebej izločili usmeritve na področju razvoja kmetijstva, saj smo se z Dogovorom o temeljih družbenega plana za obdobje 1981—1985 obvezali, da bomo pridelali sami 80 % hrane, kar pa ni enostavna naloga in jo bo treba izpeljevati z vso resnostjo. Zaradi te pomembnosti ponujamo hkrati s sprejetjem družbenega plana prek SZDL v javno razpravo predlog razvrščanja kmetijskih zemljišč. Ob tem predlogu pa v kartovni prilogi prikazujemo osnovne elemente usklajevanja v prostoru o zemljiščih za kmetijsko izrabo.

Čeprav 10. člen Zakona o kmetijskih zemljiščih določa, da občinski prostorski plan vsebuje tudi kmetijski plan, smatra IS, da je kljub temu pomembnej-

še, da se povede strokovna javna razprava o bodoči strogi opredeljenosti celotne družbe do kmetijskih zemljišč I. in II. kategorije. To je še zlasti pomembno zategadelj, ker se nam v dolgoročnem obdobju ponujajo projekti hitre transevropske železnice, ki so trenutno prilagojeni geodetski osnovi načrtovanja, ekonomsko pa absolutno neproučeni in ravno v najbolj kvalitetnih območjih (Vodice, Šmartno) kmetijstva zajedajo v prostor, poleg tega pa se zajeda tudi v že zgrajena urbana naselja. Seveda bo potrebno temu projektu dati ekonomsko vsebino.

Ob tem, ko preverjamo pravilno naravnost predloga družbenega plana za obdobje 1981—1985, mislim, da je nujno, da se v najkrajši obliki seznanimo, kako je uresničen družbeni plan občine iz obdobja 1976—1980. Ugotovitve o doseženih rezultatih, opravljenih nalogah in tudi nalogah, ki so ostale odprte in nedokončane, naj bo podatek za obravnavo predloga novega planskega akta občine Ljubljana-Siška.

1. Za plansko obdobje 1976—1980 je značilno, da so bila prizadevanja na področju gospodarskega, prostorskega in socialnega razvoja v pogledu doseganja planskih ciljev pogosto tudi onemogočena, ker v procesu samoupravnega planiranja vsi parametri niso vedno delovali usklajeno. Prav zaradi teh dejstev je bilo potrebno s planom opredeljene obveznosti vsakoletno usklajevati s sprejemom smernic za uresničevanje planirane oziroma korigirane stopnje rasti.

1.1. Industrijsko rast je pogojeval sicer visok dohodek, ki pa se je le počasi prelival v prestrukturiranje gospodarstva. To je imelo za posledico precejšnje število nedokončanih investicij, ki so se zaradi podražitev in še drugih razlogov prenašale iz leta v leto in se sedaj nekatere prenašajo v srednjeročno obdobje 1981—1985.

1.2. Uvoz smo v celoti pokrili z izvozom. Izvozna usmerjenost združenega dela naše občine je v preteklem obdobju kazala stalno tendenco rasti.

1.3. Na področju prostorskega plana oziroma urejanja prostora smo nekatere naloge prenašali iz leta v leto in mnoge od teh prenašamo tudi v to srednjeročno obdobje. Vzroki za to so poleg tega, da nam organi, ki so v mestu za to določeni, niso pravočasno izdelali urbanističnih planskih dokumentov in tudi v neodločnosti upravnih organov.

1.4. Na področju družbenih dejavnosti obveznosti niso v celoti uresničene. Nismo realizirali načrtovanega vključevanja otrok v družinsko varstvo, ni realizirana naloga, da bo 15 % učencev vključenih v celodnevno šolo in 25 % v podaljšano bivanje.

1.5. Na področju kulture niso bile realizirane sanacije kulturnih domov, ni bila realizirana naloga v zvezi s pripravo investicije za kulturni center in mladinski center v Šiški.

1.6. Niso uresničene vse naloge v zvezi z izgradnjo športno-rekreacijskih objektov.

1.7. Na področju zdravstva in socialnega skrbstva so planirane naloge uresničene.

1.8. Dokaj uspešno so uresničene planirane naloge tudi na področju podružbljanja funkcij in nalog SLO in družbene samozagrade.

Materialni cilji razvoja so doseženi takole:

Elementi	Plan 1976—1980	Realizacija
— realna rast DP	6	6,6
— rast zaposlovanja	3	2,0
— rast produkt. dela	3	4,6
— rast izvoza	13,2	23,9
— rast uvoza	12,3	35,7

Ocena uresničevanja nalog v srednjeročnem obdobju 1976—1980 kaže, da so bile vzrok neizpolnjevanju nekaterih nalog objektivne okoliščine, predvsem pa pomanjkanje razpoložljivih finančnih virov,

ki so bili včasih tudi skromni in resno načeti z vsa-koletnimi inflacijskimi stopnjami. Delavci, delovni ljudje in občani, združeni v DPO ter v delegatskih bazah, so v preteklem obdobju z zrelo kritiko ocenjevali dosežene uspehe ter imeli zelo kritičen odnos do vseh tistih pojavov, ko posamezne planske naloge niso bile uresničene, ali pa so se uresničevale s kasnitvijo.

Dogovarjanje o usmeritvah nadaljnjega srednjeročnega razvoja Jugoslavije je imelo predpriprave v tem, da so se republike medsebojno dogovorile o skupnih zadevah do zveznega proračuna, do skupnih in posameznih obveznostih do zunanjetrgovinske menjave ter plačilne bilance Jugoslavije v nadaljnjem srednjeročnem razvoju. Glede na različne usmeritve v pogledu rasti realnega družbenega proizvoda med posameznimi republikami so se analitično-projekcijske bilance Slovenije ponudile šele pred kratkim. V rasti družbenega proizvoda je občina izenačena z republiško rastjo (3,5 % stopnja rasti) in to pomeni, da smo leto 1980 imeli 6.000 \$ narodnega dohodka na prebivalca ter da bomo v letu 1985 ta dohodek imeli že 7.600 \$. To pomeni sicer skromno rast, ki pa je skoraj dvakrat višja, kot je bila doslej v Jugoslaviji. Število prebivalcev bo naraslo za skoraj 5.000, to je od 84.170 v letu 1980 na 89.900 v letu 1985. Če ta podatek primerjamo s stanovanjsko gradnjo, ki predvideva skupaj 3.200 novih stanovanjskih enot, potem je to za zadovoljitev potreb 4.800 prebivalcev, kar bi sicer zadostovalo za prirastek, vendar s tem še vedno ne bomo odpravili zaostanka nekaj tisoč pričakovancev iz preteklega obdobja. Politika nadaljnjega razvoja na tem področju bo torej močno podrejena omejitvam v novem zaposlovanju.

Konkretizacija komunalnega gospodarstva na področju upravljanja in urejanja s stavbnimi zemljišči nam nakazuje vitalne posege za bodočo stanovanjsko gradnjo v skoraj vseh predelih Šiške. Če k temu dodamo še urejanje ulic, trgov in lokalnih cest, kolektivno komunalno porabo, komunalne naprave individualne porabe, potem lahko vidimo usmeritev v tem pogledu.

V poteku javne razprave je bilo najbolj intenzivno razpravljanje ravno o komunalnem gospodarstvu, saj se ta dejavnost odraža v celoti v okolici, v kateri živimo in delamo, se vozimo in rekreiramo.

Predstavljena usmeritev na socialnem področju kaže že na prvi pogled, da bo ta razvoj sicer dinamičen, vendar pa zelo omejen v investicijah, ki smo se jih v preteklosti že kar navadili. Osnovni cilj bo namenjen zagotavljanju ustavnih kategorij rasti prebivalstva in o tem zadovoljevanja potreb v šolstvu, zdravstvu in otroškem varstvu, pri čemer je še največ težav pričakovati v razreševanju procesa usmerjenega izobraževanja, ki bo trd oreh za vse, ki bodo v njem sodelovali.

V predlogu družbenega plana je opredeljeno, da bo povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja 1,6 %. Tako bo leta 1985 v občini zaposlenih 39.000 delavcev.

Razmerje med zaposlenimi v gospodarstvu in negospodarstvu se mora izboljšati v korist zaposlenih v gospodarstvu. V okviru aktivnosti za zmanjševanje družbene režije bomo delovali tako, da se postopoma odpravijo v družbeni režiji vsa dela in naloge, ki nimajo družbenega opravičila, kakor tudi vse tiste, ki se v posameznih ustanovah podvajajo, in še posebej tista, ki se lahko odpravljajo v celoti ali delno s pomočjo sodobne tehnike. Zavestno moramo postopoma prenehati s pogodbenimi deli in z nadurnim oz. podaljšanim delom. To velja tako za združeno delo v materialni kot tudi v nematerialni proizvodnji oz. v delovnih skupnostih in državni upravi. S postopnim zmanjševanjem pogodbenega in nadurnega dela bomo sprostili mnoga dela in naloge za mlade delavce, predvsem pa tiste, ki bodo v prihodnjih letih končali usmerjeno izobraževanje.

Delavci, delovni ljudje in občani naše občine s sprejemanjem družbenega plana razvoja 1981—1985

prevzemamo obveznosti, ki jih bomo lahko izpolnili le, če bomo disciplinirano spremljali uresničevanje plana, opozarjali na njegove deviacije ter z ukrepi tekoče ekonomske politike odpravljali neskladja, ki se bodo pojavljala.

Za doseg te ciljev bo potrebno hitreje prilagajati proizvodnjo potrebam domačega in tujega trga glede obsega in vrste proizvodov. Ob tem bo potrebno izboljšati učinkovitost gospodarjenja s sredstvi, in sicer z večjo uporabo proizvodnih in drugih delovnih zmogljivosti, s prihranki pri surovinah, energiji in reprodukcijskem materialu, z izboljšanjem organizacije dela, ob večji uporabi znanja in modernih tehnoloških postopkov. Tako bi se znatno zmanjšali proizvodni in drugi materialni stroški, tako da bi porabljena sredstva naraščala počasneje od rasti celotnega dohodka.

Hitri razvoj gospodarstva v občini bo dosežen, če bo uresničena delitev družbenega proizvoda v prvi vrsti namenjena v izboljšanje materialne osnove dela, vse druge oblike porabe pa bodo podrejene temu osnovnemu cilju. Sredstva za akumulacijo bodo naraščala za 25 % hitreje od rasti družbenega proizvoda in bodo letno znašala 5 %, kar bo hkrati tudi osnova za rast sredstev za investicije v osnovna sredstva. Za to plansko obdobje se ocenjuje, da se bo gospodarstvo občine v cilju stabilizacijskih ukrepov razvijalo nekoliko počasneje kot v obdobju 1976—1980.

Program investicijskih naložb in kriteriji

V času priprave planskih dokumentov v združenem delu so hkrati nastajali tudi programi investicij za srednjeročno obdobje 1981—1985. Pripravljenih je bilo približno 150 investicijskih projektov, katerih predračunska vrednost po cenah iz leta 1980 znaša 24.868.711.000,00 din.

Po dolgotrajnem usklajevanju med predlagatelji in banko, občinskim komitejem za družbeno planiranje in posebno strokovno komisijo se je ta program delno zmanjšal in njegova sedanja predračunska vrednost znaša približno 16 milijard din.

Sestavni del resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine za obdobje 1981—1985 v letu 1981 je tudi pregled investicijskih projektov v letu 1981. Pregled zajema 75 investicijskih projektov, ki so glede na kriterije razdeljeni v tri prioritete, in sicer:

	din
I. prioriteta 15 projektov v vrednosti	2.521.524.000
II. prioriteta 11 projektov v vrednosti	934.415.000
III. prioriteta 12 projektov v vrednosti	1.235.460.000
SKUPAJ: 38 projektov v vrednosti	4.691.399.000

Drugih 37 investicijskih projektov predstavlja kategorijo razvrstitve izven prvih treh prednosti, vendar so kljub temu takšnega značaja, da so vredni pozornosti.

V tem času, kar lahko pomeni leto 1981 ali tudi 1982, primanjkuje razpoložljivih bančnih sredstev za nove naložbe, pa čeprav pregled razpoložljivih sredstev za prve tri prioritete kaže 64 % lastnih sredstev in 36 % predlogov za bančne kredite. To tudi pomeni, da bodo v letu 1981 lahko začete le tiste investicije, katerih predlagatelji v okviru kriterijev razpolagajo z lastnimi sredstvi v celotni predračunski vrednosti, razpolagajo z zemljiščem in ustrezno izdelanim investicijskim elaboratom. Nepopolnih investicijskih elaboratov ne bi smeli podpirati.

Pri načrtovanju vseh investicij je treba upoštevati gospodarske, prostorske in socialne kriterije, ki so predvsem v naslednjem:

a) kapitalna in razvojna intenzivnost, torej zahtevna tehnologija na podlagi lastnega znanja in znanstvenih dosežkov,

b) investicije v surovinsko manj zahtevne dejavnosti, zlasti opora na lastne oz. domače surovinske vire in čim manj odvisnosti od uvoza,

- c) povezanost z domačimi znanstvenimi instituti in domačimi znanstvenimi dosežki,
- d) upoštevanje varstvo okolja v vseh oblikah,
- e) upoštevanje izvozna usmeritev oz. proizvodnja, ki nadomešča uvoz,
- f) upoštevanje usmerjenost investicije v potrebo po majhnem številu delavcev z ugodno oz. sodobno kadrovsko strukturo,
- g) zagotovljena visoka oz. vsaj nadpovprečna produktivnost dela.

Noben investicijski elaborat brez upoštevanja teh kriterijev in kriterijev, ki bodo v prihodnjem obdobju še izoblikovani, ne bi smeli biti deležni družbene podpore.

Sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite gradimo kot sestavni del družbenega sistema socialističnega samoupravljanja. Njegov temelj so razredni interesi delavskega razreda in socialistični samoupravni družbeni odnosi. Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita sta postali sestavni del samoupravnih pravic, odgovornosti in dolžnosti delovnih ljudi in občanov ter njihovih delovnih in družbenopolitičnih skupnosti in organizacij.

V procesu samoupravnega načrtovanja razvoja obrambnih priprav moramo izhajati iz dosežene stopnje obrambnih priprav in na tej osnovi načrtati nadaljnji razvoj, ki bo usklajen s splošnim gospodarskim, socialnim in prostorskim razvojem občine, upoštevajoč pri tem njene kadrovske, materialne in druge pogoje ter možnosti.

Aneks o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti kot sestavni del družbenega plana razvoja občine je bil sprejet na 20. redni seji sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito dne 20. marca 1981 ter zajema le tiste elemente oziroma vrste obrambnih priprav, ki se ne morejo vgraditi v načrte gospodarskih in družbenih dejavnosti, ki jih mora občina izvajati na podlagi veljavnih predpisov s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, statuten občine in mesta in ki zagotavljajo kontinuiteto obrambnih priprav in najnujnejše pogoje za učinkovito obrambo in zaščito.

Predlog DP je stabilizacijsko naravnan. Ta naravnost se meri predvsem v naslednjem:

- planirana stopnja rasti družbenega proizvoda je na ravni predloga SR Slovenije oz. njemu naravnana, oziroma je enaka, kot je določena v DP mesta Ljubljane in nižja od stopnje rasti v skoraj vseh ljubljanskih občinah,
- temeljna razmerja v delitvi dohodka ter temeljni odnosi na področju osebne, skupne in splošne porabe so v skladu z dogovorjenimi političnimi izhodišči v mestu Ljubljana in SRS,
- programi investicijskih vlaganj so usklajeni in se še nadalje usklajujejo z merili in kriteriji, ki so bili sprejeti v občini, mestu Ljubljani in SR Sloveniji,
- programi investicij na področju družbenih dejavnosti niso programirani izven določenih finančnih virov,
- programi razvoja komunalnega in stanovanjskega gospodarstva so programirani v skladu z znanimi prihodki.

Vsa nadaljnja odstopanja od načrtanega razvoja bodo v prihodnje vsakoletno dopolnjevana z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju občine.

Izvršni svet, ki je po zakonu odgovoren, da poroča skupščini o realizaciji načrtanih ciljev, bo lahko svojo nalogo uspešno opravil le ob sodelovanju vseh samoupravnih organizacij in skupnosti ter ob pomoči družbenopolitičnih organizacij. Vendar pa bo moral za izpeljavo ciljev aktivirati vse svoje upravne organe in strokovne službe, da se bodo v primernih posegih umirila gibanja na področju osebne, splošne in skupne porabe v načrtane okvire. Ugodna gibanja za leto 1980, ko smo z osebno rastjo zaostajali za rastjo dohodka za 29 %, s tem pa povečali akumulacijo za 68 % v primerjavi z letom 1979, so nam dokaz, da se

začrtani cilji lahko dosežejo, če je pristop k izvedenju dosleden in nekompromisen. Adekvaten pristop terjata v letu 1981 tudi skupna in splošna poraba. Te in še druge naloge zahtevajo od IS, da se bo v vsakoletnim akcijskim programom najprej opredelil do politike uresničevanja družbenega plana občine, hkrati pa se bo s SAS dogovoril, da bodo področja dela, ki jih je občina poverila mestu (preskrba in cene, promet, urbanistično planiranje, inšpekcijske službe, komunalno in cestno gospodarstvo), spremljana z vso mero odgovornosti, skupščina občine pa obveščena o tej problematiki sproti.

Izvršni svet ugotavlja, da je v procesu planiranja, priprave planskih dokumentov ter medsebojnega usklajevanja med samoupravnimi organizacijami ter skupnostmi ter nosilci planiranja v občini vladalo sožitje, strokovnost v pogledu opravljenih nalog, ki so lahko za vzgled in javno pohvalo.

Predsednik komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomske odnose tov. Stare bo v nadaljevanju predstavil delegatski skupščini predlog usklajenih amandmajev in obrazložitev izvršnega sveta za vsa tista vprašanja, ki jih IS ni mogel vključiti v dopolnitev plana.

Predlagam skupščini, da o predloženih amandmajih razpravlja ter jih sprejme hkrati z družbenim planom.